



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ята секція

СПРАВА «СОКОЛОВСЬКИЙ ПРОТИ УКРАЇНИ»

(Заява № 28660/04)

Рішення

СТРАСБУРГ

13 січня 2011 року

Рішення остаточне, але воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Соколовський проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи комітетом, до складу якого увійшли:

Марк Віллігер (Mark Villiger), Голова,
Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert),
Ізабель Берро-Лефевр (Isabelle Berro-Lefevre), судді,
та Стівен Філліпс (Stephen Phillips), заступник Секретаря секції,

після обговорення за закритими дверима 7 грудня 2010 року, виносить таке рішення, що було ухвалене у той самий день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена за заявою (№ 28660/04), поданою проти України до Суду 12 липня 2004 року громадянином України п. Миколою Акимовичем Соколовським (далі — заявник) відповідно до ст. 34 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (далі — Конвенція). Заявник був представлений пані Анною Сажко.

2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — п. Ю. Зайцевим.

3. 10 листопада 2008 року Голова п'ятої секції вирішив направити заяву Уряду. Відповідно до Протоколу № 14 заява була передана комітету в складі трьох суддів.

ФАКТИ

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявник народився в 1940 році в місті Харкові.

5. У 1989 році сім'я, що складалась з чоловіка С. М. та дружини П. В. і П. О., дочки П. В., отримала в найм службову квартиру. У 1995 році С. М. та П. В. розірвали шлюб.

6. У листопаді 1996 року Київським районним судом м. Харкова було порушено провадження в цивільній справі за позовною заявою П. В. та П. О. до С. М. про визнання його таким, що втратив право користування жилим приміщенням. У свою чергу, С. М. подав зустрічну позовну заяву до П. В. та П. О. про відновлення порушеного права користування жилим приміщенням.

7. 18 березня 1997 року суд задовольнив позовні вимоги П. В. та П. О.

8. У березні 1998 року, після приватизаційної процедури, П. В. і П. О. був виданий приватизаційний сертифікат на квартиру.

9. Однак, 14 липня 2000 року в зв'язку з внесенням протесту в порядку нагляду Харківський обласний суд (після червня 2001 року — апеляційний суд Харківської області; далі — апеляційний суд) скасував рішення від 18 березня 1997 року і направив справу на новий розгляд.

10. 16 грудня 2000 року П. В. та П. О. продали квартиру заявнику.

11. У невстановлену дату, в листопаді чи грудні 2001 року, С. М. подав додаткові позовні вимоги щодо визнання договору купівлі-продажу квартири недійсним та виселення заявника з квартири. Відповідно до копій протоколів судових засідань, наданих заявником, з 16 січня 2002 року він брав участь у справі як третя особа. Тоді ж районний суд наклав арешт на спірну квартиру. Згодом декілька разів заявник просив суд скасувати арешт, але це було безрезультатно.

12. 2 червня 2002 року заявник подав зустрічну позовну заяву до С. М. про визнання договору купівлі-продажу дійсним, а його bona fide добросовісним набувачем. 5 червня 2002 року районний суд постановив розглядати цей позов одночасно з іншими позовами, поданими С. М.

13. 17 березня 2004 року районний суд задовольнив позовні вимоги П. В., П. О. та заявника, а вимоги С. М. відхилив. Зокрема, суд встановив, що С. М. не має більше права проживати в спірній квартирі, визнав договір купівлі-продажу дійсним, а заявника визнав добросовісним набувачем. С. М. оскаржив це рішення.

14. У період з червня 2004 року до квітня 2005 року суд розглядав питання щодо прийнятності апеляційної скарги С. М. 7 квітня 2005 року апеляційний суд поновив строк, протягом якого сторони могли оскаржити рішення районного суду від 17 березня 2004 року. За твердженнями заявника суди не сповіщали його про судові засідання з розгляду апеляційної скарги та рішення не були йому надані належним чином.

15. 26 травня 2005 року апеляційний суд скасував рішення від 17 березня 2004 року і направив справу на новий розгляд. 6 липня 2007 року апеляційний суд Луганської області, засідаючи як суд касаційної інстанції, відхилив касаційні скарги П. В., П. О. та заявника і залишив рішення від 26 травня 2005 року без змін.

16. 20 листопада 2007 року районний суд прийняв справу до свого провадження.

17. 10 грудня 2007 року С. М. звернувся з клопотанням про передачу справи в інший суд. 26 грудня 2007 року районний суд задовольнив це клопотання. 7 лютого 2008 року апеляційний суд скасував ухвалу від 10 грудня 2007 року.

18. Справа все ще знаходиться на розгляді в суді першої інстанції.

ПРАВО

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

19. Заявник скаржився на те, що тривалість провадження у його справі була несумісною з вимогою «розумного строку», передбаченою п. 1 ст. 6 Конвенції, у якому зазначено таке:

«Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом..., який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

A. Щодо прийнятності

20. Суд зазначає, що ця скарга не є очевидно необґрунтованою у значенні п. 3 ст. 35 Конвенції. Далі Суд зазначає, що вона не є непринятною з будь-яких інших підстав. Отже, вона визнається прийнятною.

B. Щодо суті

1. Зауваження сторін

21. Уряд стверджував, що період, який має розглядатись, повинен відраховуватись з 2 червня 2002 року, коли заявник подав зустрічну позовну заяву. Крім того, Уряд заперечував проти тверджень заявника та стверджував, що не було значних періодів бездіяльності, відповідальність за які несе держава. Уряд зауважував, що справа була складною і що орган судової влади діяв з належною ретельністю. Відповідно до тверджень Уряду, сторони в справі були відповідальні за декілька затримок. Таким чином, Уряд стверджував, що тривалість судового розгляду в справі заявника не була «нерозумною».

22. Заявник стверджував, що він вступив у справу 16 січня 2002 року. Він підтримав свою скаргу.

2. Період, який має бути розглянутий

23. Сторони не дійшли згоди щодо того, з якої дати має відраховуватись період, який повинен розглядатися. Суд зазначає, що відповідно до матеріалів справи заявник вступив в справу 16 січня 2002 року. Провадження досі не закінчилося. Таким чином, воно триває близько восьми років і трьох місяців у судах трьох інстанцій.

3. Розумність строку судового розгляду в національних судах

24. Суд нагадує, що розумність тривалості провадження повинна визначатися у світлі відповідних обставин справи та з огляду на такі критерії: складність справи, поведінка заявника та відповідних органів державної влади, а також важливість предмета спору для заявника (див., серед багатьох інших джерел, рішення у справі «Фрідлендер проти Франції» (Frydlender v. France) [ВП] № 30979/96, п. 43, ECHR 2000-VII).

25. Хоча національні суди повинні були дослідити певну кількість документованих доказів, питання, що ними розглядалися, не були такими, що потребували тривалого розгляду справи заявника. Таким чином, Суд дійшов висновку, що предмет розгляду по суті не може вважатися особливо складним.

26. Суд зазначає, що складність справи та поведінка заявника не можуть виправдати загальну тривалість провадження, що розглядається в цій справі.

27. Суд неодноразово встановлював порушення п. 1 ст. 6 Конвенції у справах, які порушують питання, подібні до тих, що розглядаються в цій справі (див. згадане вище рішення у справі «Фрідлендер проти Франції» (Frydlender v. France)).

28. Розглянувши усі надані матеріали, Суд вважає, що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, здатних переконати Суд дійти іншого висновку в цій справі. З огляду на практику Суду з цього питання Суд вважає, що у цій справі тривалість провадження була надмірною та не відповідала вимозі «розумного строку».

Таким чином, у цій справі мало місце порушення п. 1 ст. 6 Конвенції.

II. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ

29. Заявник також скаржився за п. 1 ст. 6 Конвенції на те, що національні суди не повідомили його про час розгляду питання щодо прийнятності апеляційної скарги С. М. та що, оскільки рішення, прийняті за результатами цього розгляду, не були належним чином надані йому, він не мав можливості їх оскаржити. Він стверджував, що суди перешкоджали йому в доступі до матеріалів справи та неналежним чином відповідали на його скарги. Заявник далі скаржився на відмову судів скасувати арешт, накладений на спірну квартиру. У цьому зв'язку він зробив висновок, що суди упереджено ставились до нього та судовий розгляд був несправедливий.

30. Уважно розглянувши твердження заявника і виходячи із сукупності наявних матеріалів та в тій мірі, в якій він є повноважним вивчати заявлені скарги, Суд не встановив жодних ознак порушень прав та свобод, гарантованих Конвенцією.

31. Отже, ця частина заяви має бути визнана неприйнятною як явно необґрунтована відповідно до пп. 3 та 4 ст. 35 Конвенції.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

32. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

33. Заявник вимагав 1000 євро компенсації в якості моральної шкоди.

34. Уряд заперечив проти цих вимог.

35. Суд вважає, що заявник зазнав моральної шкоди. Здійснюючи оцінку на засадах справедливості, Суд вважає, що сума, що вимагається, має бути присуджена в повному обсязі.

B. Судові витрати

36. Заявник також вимагав 60 євро відшкодування витрат, понесених на його листування з Судом.

37. Уряд заперечив проти цієї вимоги. Заявник надав квитанції на суму 226,04 грн (близько 21 євро) для підтвердження цієї вимоги.

38. Згідно із практикою Суду, заявник має право на відшкодування судових витрат, якщо буде доведено, що такі витрати були фактичними і неминучими, а їх розмір — обґрунтованим. З огляду на надані документи і вищезазначені критерії Суд вважає доцільним присудити суму в розмірі 21 євро як відшкодування вказаних витрат.

C. Пеня

39. Суд вважає за доцільне призначити пеню виходячи з граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. Оголошує скаргу за п. 1 ст. 6 Конвенції відносно надмірної тривалості провадження прийнятною, а решту скарг у заяві — неприйнятними.

2. Постановляє, що мало місце порушення п. 1 ст. 6 Конвенції.

3. Постановляє, що:

(а) протягом трьох місяців з дня прийняття рішення держава-відповідач повинна сплатити заявнику 1000 (одну тисячу) євро відшкодування моральної шкоди та 21 (двадцять одне) євро відшкодування судових витрат, які мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу, плюс будь-який податок, який може бути стягнуто з цих сум;

(b) зі впливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на вищезазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсоткові пункти.

4. Відхиляє решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 13 січня 2011 року відповідно до пп. 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Стівен Філліпс
(Stephen Phillips)
Заступник Секретаря

Марк Віллігер
(Mark Villiger)
Голова